

บทบรรณาธิการ

ในสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาแทนที่หนังสือกระดาษจนกลายเป็นสังคมก้มหน้ากันไปเกือบทุกหนแห่ง ทั้งในบ้าน นอกบ้าน ในยานพาหนะทุกชนิด (ต้องมีพระราชบัญญัติห้าม และมีบทลงโทษ หากตำรวจมีหลักฐาน) แล้วหนังสือเล่ม วารสาร และเอกสารความรู้แบบเดิมอยู่ที่ไหนกันบ้าง วารสารห้องสมุดฉบับนี้มีคำตอบ

ในโลกที่มีสื่อหลายประเภท ข้อมูลที่เข้าไปในสื่อหน้าตาทันสมัยเหล่านั้น มาจากสื่อต้นทาง นั่นก็คือต้นฉบับที่เกิดจากสติปัญญาของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะเกิดก่อนผู้อ่านนับพันปี ผลึกแห่งข้อมูลความรู้ และวรรณกรรมเหล่านั้น หากไร้ผู้สืบทอดด้วยวิธีการต่างๆ ก็ย่อมมาไม่ถึงคนสมัยนี้ **วารสารห้องสมุด** จะพาบรรณารักษ์และผู้อ่านท่องไปในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตั้งแต่เรื่องคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งมีอยู่มากมาย มหาศาลทุกหนแห่งในเมืองไทยและอุษาคเนย์ แต่ยังขาดกำลังเงินและกำลังคนเพื่อจัดการสืบค้น อนุรักษ์ และเผยแพร่ด้วยภาษาที่เข้าใจได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในขั้นนี้ หากนักวิชาการและนักปฏิบัติรู้วิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทรัพย์สินทางปัญญาในโบราณของไทยก็จะมีคุณค่ายิ่งกว่าเงินทองทั้งปวง

เรื่องภูมิปัญญาไทยอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องหมอพื้นบ้านนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาเรื่องการดูแล และรักษาสุขภาพด้วยวิธีดั้งเดิม ที่เล่าไว้ในบทความ เป็นเรื่องชวนคิดสำหรับชุมชนทุกแห่ง ซึ่งต่างก็มีสมุนไพรและความรู้ที่บรรพบุรุษสะสมไว้ให้ คนไทยควรพิจารณาปรับใช้ มิใช่ใช้แต่การแพทย์แบบตะวันตกซึ่งมิใช่รักษาได้ทุกโรค บางรายต้องสิ้นเปลืองเงินทอง ช้ำประเทศเสียดุลการค้าอีกด้วย บทความเรื่อง “การจัดการความรู้ด้านการดูแลและรักษาสุขภาพของหมอพื้นบ้านจังหวัดนครศรีธรรมราช” แสดงอุปสรรคสำคัญสองประการ คือ ผู้รู้ไม่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์ และส่วนมากท่านหวงวิชา ทั้งสองประการนี้ฟังแก้ไข

เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่าห้องสมุดคือแหล่งเรียนรู้จากหนังสือ สื่อลายลักษณ์ และภาพ ซึ่งจัดไว้ด้วยรูปแบบต่างๆ ส่วนพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเก็บรักษาและแสดงสิ่งของ พิพิธภัณฑ์ในยุคเทคโนโลยีของเอเชียมีหน้าตาและสาระอย่างไร “เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ชั้นนำของเอเชีย” มีทั้งภาพและเรื่องที่น่าจะเป็นตัวอย่างแก่การเสริมและสร้างแหล่งเรียนรู้ที่เป็น “2 in 1” ได้ดี

ห้องสมุดสีเขียวคืออะไร ทาสีเขียว หรือปลูกต้นไม้รอบห้องสมุด หรือ..... เรื่องนี้แม้มิใช่เรื่องใหม่ แต่ขาดการปฏิบัติ เหตุใดสมาคมห้องสมุดฯ จึงมีนโยบายสนับสนุนห้องสมุดสีเขียว มีคำตอบใน “ห้องสมุดสีเขียว ห้องสมุดประชาชนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งแรกในประเทศไทย”

คนไทยจำนวนมากในปัจจุบันชมละครในโทรทัศน์ และชมละครเวทีบ้าง แต่น้อยคนสนใจประวัติผู้ประพันธ์และบทประพันธ์ต้นฉบับ เรื่อง “พระอัจฉริยภาพด้านการสร้างสรรค์ฉากและสถานที่ในพระราชนิพนธ์บทละครพูดชวนหัว ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากบทละคร

สุชนาภกรรมาภาษาฝรั่งเศส”ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้เลี้ยวหนึ่งของเบื้องหลังการละครเวทีรุ่นแรกๆในเมืองไทย ทั้งยังได้แนวคิดเรื่องการแปลและแปลงบทละครต่างประเทศให้เป็น “ไทยๆ” อย่างแนบเนียนอีกด้วย

ในเมืองทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะรับทั้งอรรถและรสของความรู้ความบันเทิง จึงต้องมีหน่วยงานที่ช่วยรักษาลิขิตดังกล่าว เรื่อง “การบริการและเผยแพร่สารสนเทศสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็น ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” น่าจะเป็นแนวทางที่ปฏิบัติได้สำหรับสถานศึกษาและชุมชนทุกแห่ง มิฉะนั้น หนังสือและสื่อ ก็จะถูกขาดผู้อ่านไปไม่น้อย

การส่งเสริมการอ่าน มิใช่งานของบรรณารักษ์เท่านั้น แต่เป็นงานของทุกคน เพื่อทุกคน ขอให้ทุกคนช่วยกันทำให้เมืองไทยเป็นสังคมการอ่าน เพื่อเผยแพร่ เสริมและสร้าง ภูมิปัญญาของคนไทยสู่อุชนไทยอย่างสง่างามสืบไป

ด้วยความปรารถนาดีจากกองบรรณาธิการ

ถนนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล

บรรณาธิการ

nanomwong@yahoo.com, tla2497@yahoo.com